

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

PS-VI.431.2.19.2022.KS

Olsztyn, 14 listopada 2022 r.

Szanowna Pani
Anna Pliszka
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie
ul. Warszawska 53
11-700 Mrągowo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko–Mazurskiego nr FK-IV.0030.764.2022 z dnia 22 września 2022 roku, zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko–Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

- 1) Katarzyna Henryka Stefanowska – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
- 2) Agnieszka Brzozowska – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 10 października 2022 r. i zakończono w dniu 14 października 2022 r. Przedmiotem kontroli objęto sposób zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2022, poz. 447 ze zm.), zwanej dalej ustawą wrispz,
- ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. 2020 poz. 1359 ze zm.), zwanego dalej Kodeksem,
- ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. 2021 poz. 2095 ze zm.),
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (t.j. Dz. U. 2021, poz. 1960), zwanego dalej Rozporządzeniem.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto skrótów:

- 1) PCPR/ Centrum/ Jednostka – co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie,
- 2) Dyrektor – co oznacza: Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie, panią Annę Pliszkę,
- 3) Zespół – co oznacza: Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej, utworzony w PCPR w Mrągowie,
- 4) Regulamin Organizacyjny/ Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie,
- 5) Statut – co oznacza: Statut Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie,

- 6) Organizator – co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie, wyznaczone przez Starostę Mrągowskiego na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- 7) koordynator – co oznacza: koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, o którym mowa w ustawie o wripisz, zatrudnionego w PCPR,
- 8) Powiat – co oznacza: Powiat Mrągowski,
- 9) Program – co oznacza: 3-letni powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej, opracowany przez PCPR w Mrągowie, o którym mowa w art. 180 pkt 1 ustawy wripisz,
- 10) Placówki – co oznacza placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie Powiatu Mrągowskiego, tj. Dom dla Dzieci Nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, Dom dla Dzieci Nr 2 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, Dom dla Dzieci Nr 3 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2021 r. do dnia jej zakończenia (z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem mających wpływ na działalność jednostki w zakresie objętym kontrolą). Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze kontroli prowadzonym przez Centrum.

Ustalono, iż w okresie podlegającym kontroli Jednostką kierowały:

- do 30.06.2022 r. – pani Jolanta Kowalczyk, dalej jako poprzedni Dyrektor,
- od 01.07.2022 r. do chwili obecnej – pani Anna Pliszka **/akta kontroli str. 1-2/**.

Kontrolę przeprowadzono w obecności pani Anny Pliszki – Dyrektora Ośrodka oraz p.
..... – koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, posiadającej stosowne upoważnienie Dyrektora **/akta kontroli str. 3/**.

Kontroli dokonano w oparciu o: analizę prowadzonej w Jednostce dokumentacji merytorycznej, dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników Zespołu oraz osób niewchodzących w skład Zespołu, realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej, a także informacje i wyjaśnienia przekazane bezpośrednio przez ww.

Działalność Jednostki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

USTALENIA KONTROLI

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych kontrolowanej Jednostki

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie, wyznaczone przez Starostę Mrągowskiego na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Mrągowskim, w okresie objętym kontrolą działało na podstawie:

- Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie, nadanego Uchwałą Nr XXIII/157/2012 Rady Powiatu Mrągowskiego z dnia 31 sierpnia 2012 r. **/akta kontroli str. 4-12/**,
- Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie, przyjętego Uchwałą Zarządu Powiatu Mrągowskiego Nr 54/502/2016 z dnia 29 marca 2016 r., ze zmianami wprowadzonymi 14 listopada 2017 r., 13 sierpnia 2019 r. oraz 25 lutego 2020 r. **/akta kontroli str. 13-54/**.

Analiza Statutu wykazała, iż obejmuje on m.in. zadania Organizatora, wynikające z ustawy wripisz, w tym zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W Regulaminie Organizacyjnym wyodrębniono Zespół oraz jego zadania, wynikające z ustawy wripsz.

Ponadto w kontrolowanej Jednostce obowiązywały:

▪ Zarządzenie Nr 20/2017 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie z dnia 23 października 2017 r., w sprawie dokonywania oceny rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, funkcjonujących na terenie Powiatu Mrągowskiego **/akta kontroli str. 55-75/;**

▪ Zarządzenie Nr 15/2022 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie z dnia 07 lipca 2022 r., w sprawie powołania stałej Komisji do dokonania oceny spełniania przez kandydatów warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinnego domu dziecka dokonywania oceny rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, funkcjonujących na terenie Powiatu Mrągowskiego **/akta kontroli str. 76-79/;**

▪ Zarządzenie nr 5A/2022 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie z dnia 04 kwietnia 2022 r., w którym dookreślono skład osobowy Zespołu **/akta kontroli str. 80/.**

W PCPR nie wprowadzono wewnętrznych zarządzeń regulujących pracę Zespołu.

2. Zasoby kadrowe i kwalifikacje pracowników kontrolowanej jednostki, realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej

Z analizy dokumentacji organizacyjnej kontrolowanej Jednostki oraz przedłożonych danych **/akta kontroli str. 55, 81-95/** wynika, że w skład Zespołu wchodzi łącznie sześć osób, tj.:

- 1) koordynator Zespołu – specjalista pracy socjalnej 1 osoba w wymiarze 1 etatu,
- 2) koordynator rodzinnej pieczy zastępczej - 2 osoby, zatrudnione w wymiarze 1 etatu każda,
- 3) pracownik socjalny - 1 osoba, zatrudniona w wymiarze pełnego etatu,
- 4) psycholog - 1 osoba, zatrudniony na podstawie umowy zlecenia,
- 5) pedagog - 1 osoba, zatrudniony na podstawie umowy zlecenia.

Ponadto w PCPR, w okresie podlegającym kontroli, do realizacji zadań z zakresu pieczy zastępczej zatrudniano:

- 1) inspektora ds. świadczeń i rozliczeń - 1 osoba w wymiarze 1 etatu,
- 2) psychologów - 3 osoby, na podstawie umowy zlecenia,
- 3) radcę prawnego - 1 osobę, na podstawie umowy zlecenia **/akta kontroli str. 81-95/.**

Analiza przedłożonej dokumentacji osobowej koordynatorów zatrudnionych w PCPR wykazała, iż posiadali oni kwalifikacje zawodowe, określone przepisami art. 78 ust. 1 ustawy wripsz.

W tezkach akt osobowych znajdowały się oświadczenia koordynatorów potwierdzające spełnianie przez nich warunków, o których mowa w art. 78 ust. 1 pkt 2-4 ww. ustawy wripsz, tj. o:

- niepozbawieniu/nieograniczeniu władzy rodzicielskiej,
- braku obowiązku alimentacyjnego,
- nieskazaniu prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Jak wynika z oświadczenia Dyrektora Centrum **/akta kontroli str. 96/**, w okresie podlegającym kontroli, nie było przypadku wszczęcia przeciwko osobie będącej koordynatorem postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, o którym mowa w art. 78 ust. 2 ustawy wripsz.

Ponadto ustalono, że praca koordynatorów nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego, oraz nie prowadzili oni postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Powiat, co jest zgodne z art. 79 ust. 3 i 4 ustawy wripsz /**akta kontroli str. 97/**.

Zadania realizowane przez koordynatorów ujęte zostały w ich zakresach czynności i zgodne były z zadaniami określonymi w ustawie wripsz. Wyciąg z wykazu zadań stanowi **akta kontroli str. 81-95/**.

W wyniku analizy dokumentacji osobowej stwierdzono, że pozostałe osoby, realizujące zadania z zakresu pieczy zastępczej, które nie wchodziły w skład Zespołu, posiadały kwalifikacje w zakresie wykształcenia, zgodnie z regulacjami zawartymi w Rozporządzeniu.

3. Opracowanie 3-letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej

Ustalono, że stosownie do przepisu art. 180 pkt 1 ustawy wripsz, Rada Powiatu Mrągowskiego, Uchwałą Nr XXIX/135/2020 z dnia 30 czerwca 2020 r., przyjęła do realizacji, opracowany przez Zespół „*Program rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Mrągowskim na lata 2020-2022*”, w którym dookreślono m.in. coroczny limit rodzin zastępczych /**akta kontroli str. 98-130/**.

Program zawiera również m.in.: diagnozę sytuacji społecznej, charakterystykę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, najistotniejsze problemy związane z realizacją zadań dotyczących wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, cele wraz z określonymi zadaniami (ukierunkowanymi na ich realizację) i wskaźnikami, rezultaty, źródła finansowania oraz realizatorów i odbiorców, a także sposób monitoringu i ewaluacji.

Za cel główny Programu przyjęto „*Sprawnie funkcjonujący, adekwatny do potrzeb związanych z zapewnieniem dzieciom czasowej opieki i wychowania powiatowy system pieczy zastępczej, ukierunkowany na formy rodzinne*”. Wskazano następujące cele szczegółowe:

1. *„Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.*
2. *Profesjonalizacja funkcjonujących rodzin zastępczych. Poprawa sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.*
3. *Doskonalenie systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej i rozwój warunków sprzyjających indywidualizacji pracy z dzieckiem.*
4. *Zwiększenie szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego.*
5. *Zapewnienie wsparcia wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą”.*

Wśród zakładanych rezultatów w Programie wskazano m.in. na wzrost świadomości społeczeństwa lokalnego na temat wartości rodziny, a także wiedzy dotyczącej systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, co ma przełożyć się na zwiększenie liczby pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, szczególnie zawodowych i niezawodowych. W myśl założeń Programu rozwój rodzinnej pieczy zastępczej pozwoli na zmniejszenie się liczby dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych, a co za tym idzie także na obniżenie kosztów związanych z utrzymaniem dziecka w pieczy zastępczej.

W Programie zaplanowano szereg zadań ukierunkowanych na rozwój pieczy zastępczej na terenie Powiatu, w tym:

- prowadzenie działań informacyjnych, mających na celu promocję rodzicielstwa zastępczego (propagowanie rodzicielstwa zastępczego za pośrednictwem mediów – radio, prasa, Internet);
- prowadzenie naboru kandydatów do sprawowania funkcji rodziny zastępczej zawodowej/niezawodowej i do prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- realizację procesu diagnostyczno-kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych;

- tworzenie warunków do powstawania i funkcjonowania specjalistycznych form pieczy zastępczej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, małoletnich matek z dziećmi;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub kierowanie tych kandydatów na szkolenia organizowane przez inne podmioty;
- organizowanie spotkań z doświadczonymi rodzicami zastępczymi w ramach przygotowań kandydatów do pełnienia roli rodziców zastępczych;
- organizowanie specjalistycznych szkoleń oraz warsztatów, mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, dostarczenie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania, pomoc w prowadzeniu mediacji w sytuacjach konfliktowych, umożliwienie udzielania pomocy pedagogicznej rodzinom zastępczym w miejscu ich zamieszkania;
- wspieranie rodziców zastępczych/prowadzących rodzinne domy dziecka w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez organizowanie grup wsparcia i/lub grup samopomocowych;
- zapewnienie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą bezpłatnego specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego oraz zapewnienie priorytetowego dostępu do usług Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej;
- zapewnienie integracji rodzin zastępczych między sobą i integracji z organizacjami i instytucjami działającymi lokalnie;
- objęcie rodzin zastępczych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- profesjonalizacja kadry realizującej zadania z zakresu pieczy zastępczej.

Z przedłożonego kontrolującym „*Sprawozdania z realizacji powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej w Mrągowie na lata 2020-2022*” za rok 2021 /**akta kontroli str. 131-135/** oraz z pisemnej informacji Dyrektora Jednostki /**akta kontroli str. 136-140/** wynika, że w celu realizacji założeń Programu, w tym rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej PCPR podejmowało szereg działań, w tym:

- promowanie rodzinnej pieczy zastępczej poprzez rozpowszechnianie ulotek w ogólnodostępnych miejscach, tj. m.in. w urzędach, ośrodkach zdrowia, itp. oraz za pośrednictwem lokalnego radia;
- propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego w ramach konkursu literackiego pt. „Rodzina zastępcza bajką pisana” (zorganizowanego w maju 2022 r.), skierowanego do rodzin zastępczych oraz dzieci i młodzieży, przebywających w tychże rodzinach, a także w ramach zajęć sportowych (mecz piłki nożnej), zorganizowanych dla dzieci z rodzin zastępczych przez norweską organizację „Love Dance Help” i „Hotel Mrągowo Resort & Spa”;
- rozpowszechnianie informacji o naborze kandydatów na rodziny zastępcze za pośrednictwem lokalnego radia, profilu facebook PCPR oraz na stronach internetowych PCPR i Starostwa Powiatowego w Mrągowie;
- zorganizowanie pikników rodzinnych, (w roku 2021 – w ośrodku wypoczynkowym „Mazurskie Chaty” koło Piecek, a w roku 2022 – w hotelu „Mrągowo Activ & Sport” w Mrągowie), mających na celu m.in. poznanie się i integrację rodzin zastępczych oraz wymianę doświadczeń;
- umożliwienie rodzinom zastępczym oraz pracownikom PCPR, realizującym zadania z zakresu pieczy zastępczej udziału w szkoleniach, które w okresie podlegającym kontroli odbywały się głównie on-line (potwierdzenia udziału w szkoleniach znajdowały się w dokumentacji rodzin oraz dokumentacji osobowej pracowników);

- prowadzenie grupy wsparcia dla rodzin zastępczych oraz umożliwienie rodzinom zastępczym korzystania ze wsparcia psychologa, pedagoga i radcy prawnego, którzy zatrudnieni są w Centrum.

W Programie dookreślono coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych w ten sposób, że w każdym roku jego obowiązywania przewidziano utworzenie 1 rodziny zastępczej zawodowej **/akta kontroli str. 95/**.

Z danych przedłożonych przez Dyrektora **/akta kontroli str. 141/** wynika, że w okresie objętym kontrolą nie powstała żadna rodzina zastępcza zawodowa. W powyższym okresie funkcjonowało 8, a na dzień kontroli 7 rodzin zastępczych zawodowych. Jak wskazał Dyrektor Jednostki, rodzina ta złożyła wniosek o rozwiązanie z powodu problemów rodzinnych **/akta kontroli str. 142-144/**.

Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzić należy, że Organizator nie wyczerpał limitu rodzin zastępczych zawodowych założonego w Programie na rok 2021. Dyrektor kontrolowanej Jednostki poinformował, że „*żadna z rodzin zastępczych niezawodowych nie zdecydowała się na złożenie wniosku o podpisanie umowy na pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej*” **/akta kontroli str. 142-144/**.

4. Charakterystyka pieczy zastępczej w Powiecie

a) rodzinna piecza zastępcza

W okresie objętym kontrolą na terenie Powiatu funkcjonowało 56 rodzin zastępczych, w tym:

- 41 rodzin spokrewnionych,
- 6 rodzin niezawodowych,
- 9 rodzin zawodowych, w tym 1 pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego **/akta kontroli str. 141/**.

Nie funkcjonował natomiast żaden rodzinny dom dziecka.

W ww. rodzinach przebywało łącznie 123 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą na terenie Powiatu powstało łącznie 10 rodzin zastępczych, w tym 9 rodzin spokrewnionych z dzieckiem i 1 rodzina zastępcza niezawodowa.

W powyższym okresie na terenie Powiatu rozwiązano 10 rodzin zastępczych, w tym:

- 8 pełniących funkcję spokrewnionych rodzin zastępczych,
- 1 rodzinę zastępczą niezawodową (przyczyną rozwiązania rodziny były problemy osobiste),
- 1 rodzinę zastępczą zawodową (rozwiązanie rodziny nastąpiło z powodu problemów rodzinnych) **/akta kontroli str. 142-144/**.

Ustalono, że w dacie kontroli w Powiecie funkcjonowało 46 rodzin zastępczych, z czego 26 rodzin objętych było wsparciem koordynatorów, natomiast 20 rodzin pozostawało pod opieką Organizatora **/akta kontroli str. 145 -151/**.

Na dzień kontroli w rodzinach zastępczych przebywało 87 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

W PCPR, zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy wripsz, prowadzono rejestry danych o osobach, z podziałem na dane o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rejestr osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej

niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. Rejestry zawierały dane, o których mowa w art. 46 ust. 2 ustawy wripsz, ujęte w formie tabeli, sporządzonej dla każdej rodziny odrębnie. Tabele w rejestrze były kolejno ponumerowane. Ponadto w rejestrach znajdowały się wykazy osób pełniących funkcje rodziny zastępczej oraz osób zakwalifikowanych do pełnienia tej funkcji.

Z uwagi na fakt, iż ustawodawca nie określił formy materialno-technicznej takiego rejestru, a wskazał jedynie obszar danych, które winien zawierać, mając jednocześnie na względzie definicję zawartą w Słowniku języka polskiego pod red. W. Doroszewskiego, zgodnie z którą rejestr to "*spis, najczęściej alfabetyczny, wykaz, lista*", wydają się, że rejestr ten winien stanowić zwartą ewidencję danych o osobach, a nie być zbiorem luźnych/odrębnych dokumentów, zawierających wymagane dane.

Organ kontroli rekomenduje zatem, do chwili wdrożenia systemu teleinformatycznego, umożliwiającego prowadzenie rejestrów, o których mowa w art. 1 pkt. 11 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2022, poz. 2140), sporządzanie rejestru, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy wripsz **w formie zbiorczej ewidencji** (ujętej np. w formie tabelarycznej).

W badanym okresie Organizator zorganizował jedno szkolenie na rodziców zastępczych, o którym mowa w art. 44 ust. 1 ustawy wripsz **/akta kontroli str. 152/**, które przeprowadzono w 2021 r. w ramach programu szkoleniowego „PRIDE – rodzinna piecza zastępcza”. Szkolenie ukończyło 7 osób (w tym 3 małżeństwa i 1 osoba samotna), z których 6 uzyskało kwalifikacje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Jak wynika z informacji Dyrektora Jednostki, 1 osoba nie uzyskała kwalifikacji do pełnienia rodziny zastępczej, ponieważ nie dopełniła wszystkich niezbędnych formalności, tj. m.in. nie rozpoczęła praktyk **/akta kontroli str. 153/**. Dwie przeszkolone rodziny przyjęły dzieci do pieczy zastępczej.

Z informacji Dyrektora Jednostki wynika, że w 2022 r., do dnia kontroli nie zgłosił się żaden kandydat do pełnienia funkcji rodziny zastępczej **/akta kontroli str. 154/**.

Ustalono, iż nie było przypadków rozwiązania na wniosek Starosty umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej. Niemniej jednak w okresie podlegającym kontroli, w przypadku jednej rodziny zastępczej niezawodowej (w której przebywało 1 dziecko oraz 2 osoby pełnoletnie, które osiągnęły pełnoletność w tej rodzinie, w tym matka tego dziecka), w związku z niewłaściwym wypełnianiem przez nią swoich funkcji oraz zaprzestania spełniania przez nią warunków, określonych w przepisach ustawy wripsz, PCPR złożyło do sądu wnioski o uchylenie postanowienia o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej, o czym mowa poniżej.

W myśl art. 42 ust. 1 ustawy wripsz pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które spełniają m.in. warunki dookreślone w powyższym akcie prawnym. Ustalono, że w kontrolowanej Jednostce spełnianie przez rodziny warunków, o których mowa powyżej, było sprawdzane na etapie weryfikowania kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej **/akta kontroli str. 76-79/**. Ponowna weryfikacja spełniania przez rodziny tych warunków miała miejsce podczas dokonywania ich oceny **/akta kontroli str. 55-75/**. Ponadto w teczkach rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych, objętych badaniem znajdowały się świadectwa ukończenia szkolenia, o którym mowa w art. 44 ust. 1 ustawy wripsz. Natomiast rodziny zastępcze spokrewnione posiadały potwierdzenie odbycia szkolenia określonego w art. 44 ust. 5 powyższego aktu prawnego.

Zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy w.r.s.p. osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzący rodzinny dom dziecka zobowiązane są do przedstawiania staroście co 2 lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia, wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej, oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionej przez psychologa.

Ustalono, że poza 1 przypadkiem, w teczkach rodzin objętych badaniem znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie i opinie psychologa, o których mowa w wyżej cytowanym akcie prawnym.

Natomiast w przypadku jednej rodziny zastępczej niezawodowej brak było aktualnego zaświadczenia lekarskiego. Ponadto rodzina ta posiadała negatywną opinię psychologiczną dotyczącą predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Dyrektor kontrolowanej Jednostki wskazał, że „(tu dane rodziny zastępczej) *nie wywiązuje się z obowiązku przedłożenia w PCPR aktualnego zaświadczenia o stanie zdrowia, jednocześnie składając oświadczenie o braku dostępu do świadczeń zdrowotnych (...)*” **/akta kontroli str. 155-156/**.

Ustalono, że PCPR dwukrotnie kierowało do rodziny zastępczej pisma z prośbą o przedłożenie zaświadczenia o stanie zdrowia **/akta kontroli str. 157-159/**, czego rodzina nie dopełniła. Zespół inspektorów ustalił również, że Centrum, po dwukrotnej negatywnej ocenie tej rodziny zastępczej **/akta kontroli str. 160-162/**, złożyło do sądu wnioski o uchylenie postanowienia o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej, a następnie monitorowało trwające postępowanie. Oczekując na rozstrzygnięcie w tej sprawie informowało sąd o niewłaściwym funkcjonowaniu rodziny zastępczej **/akta kontroli str. 168 -171/**.

Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzić należy, iż w związku z tym, że rodzina przestała spełniać wymogi formalne, o których mowa powyżej, a także nie wywiązywała się ze swojej funkcji w sposób prawidłowy, PCPR, w ramach swoich kompetencji, podjęło działania wynikające z przepisów ustawy w.r.s.p.

Zespół kontrolny ustalił, że nie było przypadków łączenia pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej z prowadzeniem rodzinnego domu dziecka, a także łączenia pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej z funkcją rodziny zastępczej niezawodowej **/akta kontroli str. 145-148/**.

b) instytucjonalna piecza zastępcza

Na terenie Powiatu Mrągowskiego w okresie objętym kontrolą funkcjonowały 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, tj.:

- Dom dla Dzieci Nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie – przeznaczony dla 14 wychowanków;
- Dom dla Dzieci Nr 2 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie – przeznaczony dla 12 wychowanków;
- Dom dla Dzieci Nr 3 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie – przeznaczony dla 11 wychowanków.

Na dzień kontroli wszystkie miejsca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, funkcjonujących na terenie Powiatu, były zajęte **/akta kontroli str. 170/**.

Ustalono, że w okresie podlegającym kontroli do instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu, na mocy postanowień sądu, skierowano łącznie 14 dzieci, z czego umieszczono 13. W dacie kontroli 2 (rodzeństwo) oczekiwało na umieszczenie w placówce opiekuńczo-

wychowawczej (postanowienie Sądu z dnia 8 września 2022 r.) **/akta kontroli str. 171-173/**. Dyrektor kontrolowanej Jednostki wskazał, że jedno z dzieci (które otrzymało już skierowanie wystawione przez PCPR) zostanie wkrótce przyjęte do Domu dla Dzieci Nr 2 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie. Drugie natomiast, z powodu braku miejsc w tej placówce, zostanie do niej przyjęte po wydaniu przez Wojewodę decyzji, dotyczącej zwiększenia liczby miejsc w placówce **/akta kontroli str. 174-175/**. Wniosek w tej sprawie złożono 06 września 2022 r.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą troje dzieci pochodzących z terenu Powiatu, które przebywały w instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Oleckim przeniesiono do instytucjonalnej pieczy zastępczej powiatu rodzimego **/akta kontroli str. 176/**.

W okresie podlegającym kontroli, 2 dzieci umieszczono w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ponad statutową liczbę miejsc, tj. 1 w Domu dla Dzieci Nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie oraz 1 w Domu dla Dzieci Nr 2 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie **/akta kontroli str. 170/**. W jednym przypadku dziecko zostało umieszczone w placówce (Domu dla Dzieci Nr 1 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie) zgodnie z art. 95 ust. 3a ustawy wripsz, tj. po uzyskaniu przez dyrektora tejże placówki zezwolenia Wojewody. Natomiast w drugim przypadku, wydanie skierowania przez PCPR **/akta kontroli str. 178/**, a następnie umieszczenie dziecka w Domu dla Dzieci Nr 2 Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie **/akta kontroli str. 179/** nastąpiło, jeszcze przed wydaniem zezwolenia, o którym mowa powyżej, tj. w trakcie trwania postępowania administracyjnego.

Dyrektor w pisemnych wyjaśnieniach wskazał, że Sąd Rejonowy w Mrągowie, w trybie zarządzenia tymczasowego, postanowił o umieszczeniu ww. dziecka (a także jego rodzeństwa) w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Powodem umieszczenia go w placówce opiekuńczo-wychowawczej ponad limit (jeszcze przed wydaniem zezwolenia Wojewody) była konieczność pilnego zabezpieczenia dziecka, z uwagi na zagrożenie jego zdrowia i życia w miejscu dotychczasowego pobytu **/akta kontroli str. 180-181/**.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej na podstawie postanowienia Sądu, winno być dokonane bez zbędnej zwłoki (szczególnie w przypadku, gdy jego bezpieczeństwo jest zagrożone). W sytuacji, gdy zachodzi konieczność umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej ponad limit, w myśl obowiązujących przepisów wyżej cytowanego aktu prawnego, niezbędne jest zezwolenie Wojewody, które będzie stanowiło potwierdzenie, iż placówka spełnia określone w przepisach prawa standardy i dysponuje odpowiednimi warunkami, pozwalającymi zaspokoić potrzeby wszystkich wychowanków. Niemniej jednak biorąc pod uwagę okoliczności umieszczenia wychowanka (zagrożenie jego bezpieczeństwa), o którym mowa powyżej, oraz czas trwania postępowania administracyjnego, dotyczącego wydania przez Wojewodę zezwolenia na umieszczenie dziecka w placówce ponad statutową liczbę, kontrolujący przyjęli wyjaśnienia Dyrektora Centrum. Wskazać należy jednak, że umieszczanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej ponad limit, jeszcze przed uzyskaniem przez dyrektora tej placówki zezwolenia Wojewody (tj. w trakcie postępowania), nie może stać się zasadą. Tym samym, zanim umieści się dziecko w placówce opiekuńczo-wychowawczej ponad limit, należy spełnić wymóg określony w art. 95 ust. 3a ustawy wripsz, na co wskazano Dyrektorowi Centrum w bieżącym instruktażu.

Ustalono, że w badanym okresie nie było przypadków umieszczenia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wychowanków bez konieczności pozyskania zgody wojewody, co dopuszcza przepis art. 15zzzzz ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych

z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych **/akta kontroli str. 170/**.

W myśl przepisu art. 95 ust. 2 ustawy wripz w placówce opiekuńczo-wychowawczej m.in. typu socjalizacyjnego jest możliwe umieszczenie dziecka poniżej 10 roku życia w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa.

Jak wynika z danych przedłożonych kontrolującym **/akta kontroli str. 171-173/**, w dacie kontroli, w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu przebywało 2 dzieci poniżej 10 roku życia, które zostały umieszczone wraz z rodzeństwem, a więc zgodnie z wyżej cytowanym aktem prawnym.

Ponadto kontrolujący ustalili, że w dniu 21 marca 2021 r. w Domu dla Dzieci Nr 2 w Mrągowie zostało umieszczone dziecko, urodzone r., a więc poniżej 10 roku życia **/akta kontroli str. 171/**.

Dyrektor w pisemnych wyjaśnieniach podał, iż „(...) Sąd Rejonowy w Mrągowie postanowił udzielić zabezpieczenia poprzez umieszczenie małoletniego (tu imię i nazwisko dziecka) w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Z pozyskanych informacji wynikało, że powodem takiej decyzji Sądu była przemoc jakiej chłopiec doświadczył ze strony partnera matki oraz i zaniedbania. Było to kolejne, bo trzecie umieszczenie chłopca poza rodziną. Dwukrotnie przebywał on w rodzinie zastępczej, gdzie sprawiał problemy wychowawcze. Chłopiec posiada orzeczenie o niepełnosprawności (...) [w związku ze stanem zdrowia]. W powiecie mrągowskim nie funkcjonuje specjalistyczna rodzina zastępcza, która mogłaby zaopiekować się chłopcem. Natomiast w zawodowych rodzinach zastępczych funkcjonujących w powiecie (...) nie było miejsc. (...) Mając na uwadze to, że zdrowie, a nawet życie chłopca było zagrożone oraz realizując postanowienie Sądu Rejonowego w Mrągowie, ustalono z dyrektorem Domów dla Dzieci w Mrągowie o umieszczeniu (tu imię dziecka) w Domu nr 2 pomimo tego, że nie ukończył 10 r.ż. (...)”.

Biorąc pod uwagę okoliczności umieszczenia wychowanka w placówce opiekuńczo-wychowawczej (w ramach zabezpieczenia, z powodu zagrożenia jego bezpieczeństwa) oraz jego stan zdrowia, a także fakt, że wcześniej dwukrotnie przebywał w rodzinach zastępczych, gdzie się nie zaaklimatyzował, kontrolujący uznali przypadek chłopca jako wyjątkowy i przyjęli wyjaśnienia Dyrektora. Niemniej jednak udzielając Dyrektorowi Jednostki bieżącego instruktażu wskazano, że dzieci poniżej 10 roku życia, co do zasady winne być umieszczane w rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 292, poz.1720) dziecko kieruje się do placówki opiekuńczo-wychowawczej po zasięgnięciu opinii dyrektora tej placówki. Ustalono, że Dyrektor kierował do dyrektora Placówek pismo z zapytaniem o możliwość umieszczenia danego dziecka. Dyrektor Placówek informował Centrum, gdzie zostanie ewentualnie umieszczone dziecko, jednocześnie wyrażając na to swoją zgodę.

5. Zapewnienie dzieciom miejsc w pieczy zastępczej

Na podstawie informacji przekazanych przez Dyrektora ustalono, że w kontrolowanej Jednostce nie wprowadzono wewnętrznych regulacji dotyczących umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Dzieci pochodzące z terenu Powiatu umieszczano zarówno w pieczy zastępczej rodzinnej jak

i instytucjonalnej. W okresie podlegającym kontroli, co do zasady Organizator zapewniał dzieciom pieczę zastępczą na terenie własnego Powiatu. Jedno dziecko przez ok. 4 miesiące przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innego powiatu, gdzie się urodziło. Następnie zostało umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Mrągowskiego, z którego pochodziła matka dziecka **/akta kontroli str. 182-185/**.

W celu ustalenia, czy Organizator we właściwy sposób realizował zapis wynikający z art. 180 pkt 2 ustawy wripsz, analizie poddano:

- 12 teczek rodzin zastępczych, w tym: 5 teczek rodzin zastępczych zawodowych (w tym 1 teczkę rodziny pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego), 5 teczek rodzin zastępczych niezawodowych oraz 2 teczki rodzin zastępczych spokrewnionych,
- 8 teczek dzieci przebywających w rodzinach zastępczych,
- 5 teczek dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

a) realizacja postanowień sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej

W okresie podlegającym kontroli do Organizatora wpłynęły 36 postanowienia sądu, z których wynikała konieczność umieszczenia 48 dzieci w różnych formach pieczy zastępczej **/akta kontroli str. 171-173, 182-185/**.

Ustalono, że postanowienia sądu realizowano zazwyczaj w dniu jego wpływu do PCPR, bądź po kilku dniach od jego wpływu. Jedynie w 1 przypadku, na dzień kontroli, postanowienie oczekiwało na realizację, o czym mowa na str. 8 niniejszego wystąpienia.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, stwierdzić należy, że co do zasady Organizator zapewniał pieczę zastępczą dzieciom pochodzącym z Powiatu bez zbędnej zwłoki.

b) kierowanie dzieci do pieczy zastępczej

Ustalono, że dzieci, których dokumentację poddano kontroli, umieszczano zgodnie ze wskazaniem sądu, dookreślonym w postanowieniu.

Nie było przypadków umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej na podstawie umowy zawartej z rodzicami, zgodnie z art. 35 ust. 2 ustawy wripsz, doprowadzenia dziecka do pieczy przez Policję lub Straż Graniczną, a także umieszczania na podstawie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 1245).

Kontrolujący ustalili, że w okresie podlegającym kontroli dzieciom z terenu Powiatu zapewniono pieczę zastępczą w rodzinnych formach następująco:

- w 9 rodzinach zastępczych spokrewnionych umieszczono łącznie 11 dzieci,
- w 1 niezawodowej rodzinie zastępczej umieszczono 1 dziecko,
- w 5 zawodowych rodzinach zastępczych umieszczono łącznie 12 dzieci ,
- w 1 zawodowej rodzinie zastępczej, pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego umieszczono 9 dzieci **/akta kontroli str. 182-185/**.

Zespół inspektorów ustalił, iż w badanym okresie wystąpiło sześć przypadków rozdzielenia rodzeństwa, podczas umieszczania ich w pieczy zastępczej:

- w jednym przypadku jedno dziecko zostało umieszczone w jednej rodzinie zastępczej, natomiast dwoje pozostałych dzieci w drugiej rodzinie zastępczej, z powodu braku miejsc w rodzinach zastępczych, mogących przyjąć rodzeństwo;

- w drugim przypadku jedno dziecko zostało umieszczone w placówce opiekuńczo- wychowawczej, natomiast drugie dziecko w rodzinie zastępczej, czego przyczyną było również brak miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej dla rodzeństwa;
- w trzecim przypadku pięcioro rodzeństwa umieszczono w trzech różnych rodzinach zastępczych, co spowodowane było także brakiem miejsc dla tak licznego rodzeństwa w jednej rodzinie zastępczej;
- w czwartym przypadku jedno dziecko przebywało w spokrewnionej rodzinie zastępczej, natomiast nowonarodzoną siostrę umieszczono w zawodowej rodzinie zastępczej pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, bowiem rodzina zastępcza spokrewniona, w której przebywało starsze rodzeństwo nie złożyła do sądu wniosku o ustanowienie ich rodziną zastępczą dla drugiego dziecka, ponieważ miała wątpliwość, czy faktycznie jest z dzieckiem spokrewniona;
- w przypadku dwóch kolejnych rodzeństw, dzieci umieszczono w dwóch różnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, czego przyczyną było brak wolnych miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, funkcjonujących na terenie Powiatu dla rodzeństwa. Jedno z tych rodzeństw wróciło do rodziny biologicznej, natomiast drugie, po pewnym czasie umieszczono razem, w jednej placówce **/akta kontroli str. 186-189/**.

Dyrektor poinformował, że Jednostka podejmowała działania mające na celu umieszczenie rodzeństw w pieczy zastępczej razem poprzez m.in. poszukiwanie miejsc w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów **/akta kontroli str. 190-191/**, co znalazło potwierdzenie w analizowanej dokumentacji.

Poddana analizie dokumentacja rodzin zastępczych wykazała, iż w myśl art. 36 ustawy w sprawie umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej następowało po uzyskaniu zgody rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych. Natomiast w przypadku pozostałych rodzin, tj. spokrewnionych, ustanowionych na mocy postanowienia Sądu, nie pozyskiwano pisemnej zgody na umieszczenie dziecka, ponieważ rodziny te same wnioskowały do sądu o ustanowienie ich rodziną zastępczą.

Zgodnie z art. 53 ustawy w sprawie, w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. W przypadku konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Ustalono, że w PCPR przekroczone ww. limity w przypadku 3 rodzin zastępczych zawodowych, w ten sposób, że umieszczono w nich kolejno 4, 5 i 7 dzieci. Stwierdzono, że w aktach ww. rodzin znajdowała się pozytywna opinia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, w zakresie umieszczenia w rodzinie większej liczby dzieci **/akta kontroli str. 192/** oraz zgody rodzin na umieszczenie w nich dzieci. Niemniej jednak zgody te, nie wskazywały **wprost**, że rodzina wyraża wolę przyjęcia dziecka, pomimo przekroczenia dopuszczalnej liczby dzieci, w której mowa w ustawie w sprawie **/akta kontroli str. 193/**. W powyższym zakresie udzielono Dyrektorowi bieżącego instruktażu.

Ponadto ustalono, iż w przypadku rodzin, o których mowa powyżej, nie został jednak spełniony istotny warunek, umożliwiający umieszczenie dzieci ponad określony w przepisach ustawy w sprawie limit, bowiem nie zachodziła konieczność umieszczenia w nich rodzeństwa **/akta kontroli str. 194-197/**. Dyrektor Jednostki wyjaśniając przyczynę nieprawidłowości wskazała, iż dzieci umieszczone

w rodzinach zastępczych ponad limit, wymagały pilnego zabezpieczenia w pieczy. Ponadto wskazała na brak wolnych miejsc w innych rodzinach zastępczych **/akta kontroli str. 198-199/**.

Podczas kontroli nie było możliwe ustalenie skutków powyższej nieprawidłowości.

Z umowy o pełnienie funkcji jednej zawodowej rodziny zastępczej, zawartej w dniu 1 marca 2022 r. pomiędzy Powiatem Mrągowskim, reprezentowanym przez Starostę Mrągowskiego, z upoważnienia którego działała poprzednia Dyrektor PCPR – p. Jolanta Kowalczyk, a rodziną zastępczą, w której przekroczono limit dzieci wynika, iż w rodzinie tej może przebywać maksymalnie 5 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej **/akta kontroli str. 200-203**. Zapisy zawarte w umowie dopuszczają zwiększenie liczby dzieci w rodzinie, w przypadku konieczności umieszczenia w niej rodzeństwa oraz po uzyskaniu zgody rodziny, a także pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Ponadto w umowie nie wskazano liczby dzieci powierzonych rodzinie zastępczej, mimo wymogu określonego w art. 54 ust. 3 pkt 5 ustawy wripsz.

Dyrektor w pisemnym wyjaśnieniu nieprawidłowości wskazała, że *„nie posiadam wiedzy dlaczego w umowie Nr RPZ.6150.1.2022 z dnia 1 marca 2022 r., zawartej z (...) został zawarty zapis (...), mimo że zapis ten nie jest zgodny z art. 53 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, mogę jedynie domniemywać, że zapis ten pojawił się w celu możliwości umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej ponad limit w związku z wystąpienia takiej potrzeby”* **/akta kontroli str. 204-205/**. Poza przekroczeniem limitu dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej, określonego w art. 53 ustawy wripsz, kontrolujący nie mieli możliwości ustalenia innych skutków teź nieprawidłowości.

Zgodnie z zapisem art. 58 ust. 4 ustawy wripsz w rodzinie zastępczej zawodowej pełniące funkcję pogotowia rodzinnego umieszcza się dziecko do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego.

Ustalono, że spośród dziewięciorga dzieci, przebywających w rodzinie zastępczej pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, sześcioro z nich przekroczyło ustawowy termin, określony w powyższych przepisach art. 58 ust. 4 ustawy wripsz z uwagi na toczące się postępowania w sądzie.

W badanym okresie w instytucjonalnej pieczy zastępczej umieszczono 14 dzieci

Organizator prowadził odrębny na każdy rok kalendarzowy „*Rejestr skierowań do Domów dla Dzieci TND w Mrągowie*”, który zawierał:

- imię i nazwisko dziecka,
- sygnaturę postanowienia sądu,
- numer skierowania **/akta kontroli str. 177-178/**.

Dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej umieszczano na podstawie postanowienia sądu oraz skierowania, wydanego przez PCPR, które zawierało m.in.:

- numer, miejsce i datę;
- podstawę prawną;
- dane dziecka oraz jego rodziców, w tym adres zamieszkania;
- nazwę placówki;
- datę, z którą dziecko zostało skierowane do placówki;

- adresatów skierowania **/akta kontroli str. 178/**.

Kontrolujący nie wnieśli uwag do rejestru skierowań, o którym mowa powyżej, a także do treści wystawianych przez Powiat skierowań do Placówek.

c) rotacja dzieci w pieczy zastępczej

W okresie poddanym kontroli łącznie 11 dzieci powróciło pod opiekę rodziny biologicznej, tj.: 7 dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej i 4 dzieci z instytucjonalnej pieczy zastępczej. Usamodzieliło się 13 dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i 19 dzieci przebywających w pieczy instytucjonalnej, natomiast 5 dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej zostało przysposobionych **/akta kontroli str. 206/**.

Ustalono, że w okresie objętym badaniem, z rodzinnej do instytucjonalnej pieczy zastępczej przeniesiono 5 dzieci. W 3 przypadkach powodem przeniesienia dzieci były duże problemy opiekuńczo-wychowawcze, z którymi rodziny sobie nie poradziły. W przypadku pozostałych dzieci (rodzeństwa), jak wynika z wyjaśnień Dyrektora, przebywały one w zawodowej rodzinie zastępczej na czas toczącego się w Sądzie postępowania w „zakresie władzy rodzicielskiej”, po czym zostały umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej **/akta kontroli str. 206-208/**.

6. Uwagi i wnioski

Mając na uwadze ustalenia kontroli wnioskować należy, że w okresie objętym kontrolą Powiat, zapewniał dzieciom miejsca w rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej. Niemniej jednak dochodziło do rozdzielania rodzeństw, co spowodowane było m.in. brakiem miejsc w pieczy zastępczej.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż Organizator czynił starania mające na celu umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej na własnym terenie, co niewątpliwie ułatwia współpracę z rodzinami biologicznymi.

Biorąc pod uwagę fakt, iż **w okresie poddanym kontroli nie nastąpił planowany w Programie rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej**, a także okresowy brak wolnych miejsc w rodzinach zastępczych oraz Placówkach, zwłaszcza dla wieloosobowych rodzeństw (co wiązało się z ich rozdzielaniem) rekomenduje się **zintensyfikowanie działań ukierunkowanych na ich rozwój**.

W przypadku, gdy w rodzinie zastępczej zawodowej dochodzi do przekroczenia ustawowego limitu dzieci, a spełnia ona warunki do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, zasadne byłoby zaproponowanie rodzinie podjęcia działań, mających na celu ustanowienia jej rodzinnym domem dziecka. Tak przyjęte rozwiązanie umożliwiłoby umieszczenie w rodzinie większej liczby dzieci, zgodnej z limitem określonym w przepisach ustawy wrispz.

7. Zalecenia

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy wrispz, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

1. Nie przekraczać ustawowego limitu dzieci w rodzinach zastępczych, określonego w art. 53 ustawy wrispz.
2. Zapisy w umowie o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej w zakresie liczby miejsc dostosować do przepisów art. 53 ustawy wrispz. W umowach zawieranych z rodzinami zastępczymi zawodowymi ujmować wszystkie elementy wymagane przepisami art. 54 ust. 3

wyżej cytowanej ustawy.

Kontrolowanej Jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z uwagi na fakt, iż za stwierdzone nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi również poprzedni Dyrektor, zgodnie z § 15 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477), kopię wystąpienia przekazuje się również pani Jolancie Kowalczyk, celem umożliwienia odniesienia się w terminie 7 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego do stwierdzonych nieprawidłowości.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2022 poz. 447 ze zm.).

Z up. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego
Urszula Jędrychowska
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Katarzyna Stefanowska – główny specjalista
Agnieszka Brzozowska – główny specjalista

Do wiadomości:

1. Pani Jolanta Kowalczyk - poprzedni Dyrektor PCPR w Mrągowie.

Olsztyn, 22 listopada 2022 r.

PS-VI.431.2.19.2022.KS

**Szanowna Pani
Anna Pliszka
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Mrągowie**

Działając na podstawie § 16 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477) prostuje się, na wniosek Dyrektora kontrolowanej jednostki, omyłkę pisarską w treści wystąpienia pokontrolnego z dnia 14 listopada 2022 roku.

W związku z powyższym na stronie 2 ww. wystąpienia, w punkcie 1 **zmienia się treść** drugiego punktora z:

„Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie, przyjętego Uchwałą Zarządu Powiatu Mrągowskiego Nr 54/502/2016 z dnia 29 marca 2016 r., ze zmianami wprowadzonymi 14 listopada 2017 r., 13 sierpnia 2029 r. oraz 25 lutego 2020 r. /akta kontroli str. 13-54/.”

na:

„Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie, przyjętego Uchwałą Zarządu Powiatu Mrągowskiego Nr 54/502/2016 z dnia 29 marca 2016 r., ze zmianami wprowadzonymi 14 listopada 2017 r., 13 sierpnia 2019 r. oraz 25 lutego 2020 r. /akta kontroli str. 13-54/.”

Niniejsze sprostowanie integralnie związane jest z treścią wystąpienia pokontrolnego z dnia 14 listopada 2022 roku.

**Z up. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego
Urszula Jędrychowska
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej**

osoba do kontaktu w sprawie: Katarzyna Stefanowska, tel. 876101666
e-mail: katarzyna.stefanowska@uw.olsztyn.pl